

РЕШЕНИЕ

№ 20625

гр. София, 16.06.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 84 състав, в
публично заседание на 09.06.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Спас Спасов

при участието на секретаря Спасина Иванова, като разгледа дело номер **4277** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 45г, ал. 4 от Закона за убежището и бежанците (ЗУБ), във връзка с чл. 145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК).
Образувано е по жалба на Н. Х. С. У., ЛНЧ [ЕГН], [дата на раждане] в Г., лице без гражданство, чрез адв. Л., против решение № РПЗТ-25/03.04.2025 г. на председателя на Държавна агенция за бежанците при МС, с което на основание чл. 45г, ал. 3, вр. чл. 45в, ал. 1, вр. чл. 45б, ал. 1, т. 3 от Закона за убежището и бежанците (ЗУБ) е продължено настаняването му в помещение от затворен тип към РПЦ-С..

В жалбата и в с.з. се поддържа, че жалбоподателят принадлежи към ЛГБТИ+ общността, като при евентуално завръщане в държавата си по произход ще бъде изложен на опасност от тежки посегателства и насилие, както и заплахи срещу личността, поради своята сексуална ориентация. По същата причина вече бил лишаван от свобода от терористичната групировка „Х.“ в продължение на 9 месеца. Бил задържан в СДВНЧ край Б. на 30.04.2024 г. със силно ограничено право на свободно придвижване, което продължавало повече от година. Същевременно имал семейство – съпруга и четири деца и в момента семейството му се намирало в Турция. Две от децата му, както и самият жалбоподател, имали сериозни здравословни проблеми, които налагали неговата грижа.

Като основания за отмяна по чл. 146 от АПК се сочат нарушаване на права по Конвенцията на ООН за правата на бежанците от 1951 г., според жалбоподателя липсвала обвързана компетентност спрямо издаденото отрицателно становище на ДАНС, което било основание за постановения правен резултат. Твърди се нарушение на чл. 3 от ЕКПЧ, сочи се практика на ЕСПЧ, както и практика на СЕС. Твърди се, че обвързващата сила, която административният

орган придава на становището на ДАНС, съгл. чл. 58, ал. 10 от ЗУБ, представлява пряко нарушение на ПЕС, вкл. нарушение на Директива 2013/32/ЕС и Хартата на основните права на ЕС. Това се установявало от задължителната съдебна практика на СЕС по дело C-159/21 от 22.09.2022 г., постановено по преюдициално запитване на Будапещенския градски съд, в този смисъл се твърди и нарушение на чл. 47 от ХОПЕС и задълженията, произтичащи от решение на СЕС по дело C-277/11 г. и се излагат подробни съображения. Искане се отмяна на административния акт и постановяване на незабавното освобождаване на чужденеца от ПЗТ към РПЦ – С.. Претендират се разнески.

Ответникът – председател на Държавната агенция за бежанците при МС – в писмени бележки изразява становище за неоснователност на жалбата. Сочи се, че сексуалната ориентация на чужденеца е неотнормируема към производството и постановения правен резултат. Позовава се на информацията, съдържаща се в писмо с рег. № RB 202001-001-03-М-6-1371/26.04.2024 г. от ДАНС, с което мотивирано и подробно били изложени съображенията, въз основа на които е видно, че по отношение на чужденеца не е отпаднало основанието за настаняване в помещение от затворен тип, тъй като с действията си той попада в хипотезата на чл. 4, ал. 1 от ЗДАНС, като няма пречка, съобразно трайно установената съдебна практика, мотивите за издаване на един административен акт, да се съдържат в друг документ, каквото е и цитираното становище.

Жалбата е допустима. Подадена е от лице по чл. 3 от АПК, което е адресат на индивидуален административен акт, засягащ неговата правна сфера неблагоприятно, тъй като му налага ограничения. Жалбата е подадена в срока по чл. 149, ал. 1 от АПК.

От фактическа страна съдът установява следното:

Не се спори, че Н. Х. С. У. е подал в ДАБ молба за предоставяне на международна закрила и е регистриран като лице, търсещо закрила в Република България. Към момента на издаване на административния акт административното производство за предоставяне на международна закрила не е приключило, тъй като с решение № 9539/ 12.09.2024 г. на председателя на ДАБ-МС на чуждия гражданин е отказано предоставянето на статут на бежанец и хуманитарен статут. Издаденият административен акт е обжалван, въз основа на което е образувано адм. дело № 10187/2024 г. по описа на Административен съд София-град (АССГ). Към настоящия момент по делото не е постановен влязъл в сила съдебен акт.

На 26.04.2024 г. в ДАБ при МС е постъпило писмо с вх. № 2-43 от Държавна агенция „Национална сигурност“ (ДАНС), съдържащо информация, че чужденецът попада в хипотезата, предвидена в разпоредбата на чл. 45б, ал. 1, т. 3 от ЗУБ.

С решение № РПЗТ-28 от 30.04.2024 г. на председателя на ДАБ при МС чужденецът, търсещ закрила, е настанен в помещение от затворен тип към РПЦ - С. на основание чл. 45б, ал. 1, т. 3 от ЗУБ. Решението е обжалвано.

С решение № 12763/24.07.2024 г. по дело № 5055/2024 г. АССГ отхвърля жалбата с влязъл в сила съдебен акт.

С молба от 27.03.2025 г. чужденецът, чрез адв. Л., отправя искане на основание чл. 45г, ал. 3 от ЗУБ за преразглеждане на решение № РПЗТ-28 от 30.04.2024 г. на Председателя на ДАБ при МС и отмяна на същото с което молителят е настанен в помещение от затворен тип към РПЦ - С. и предлага замяна на приложената мярка за задържане с чл. 45а от ЗУБ, съгласно която лицето ежеседмично задължително да се явява пред длъжностно лице от ДАБ-МС докато трае производството за предоставяне на международна закрила пред съда.

На следващо място заявителят сочи, че продължителното му задържане в помещение от затворен тип е довело до значително влошаване на здравословното му състояние.

При обсъждане на тези факти председателят на ДАБ е приел, че настаняването в помещение от

затворен тип, в конкретната хипотеза, има за цел да обезпечи участието на чужденеца, търсещ закрила в административното производство, което на практика означава препятстване възможността да се отклони (да напусне пределите на Република България).

Информацията за чужденеца, съдържаща се в писмото от председателя на ДАНС го характеризирала като „опасен за националната сигурност“.

Изложено е, че освобождаването можело да се случи при наличие на някое от основанията, посочени в чл. 45г, ал. 1, вр. чл. 45б, ал. 1, т. 3 и ал. 3 на чл. 45г от ЗУБ. Понятията „временно“ и „във възможно най-кратък срок“, използвани в чл. 45б, ал. 1 следва да бъдат разбирани и тълкувани в контекста на преследваната с настаняването цел - осигуряване участието на чужденеца, търсещ закрила в административното производство и препятстване възможността му, като лице, представляващо заплаха за националната сигурност, да се отклони.

АО е изтъкнал, че съгласно чл. 9, § 5 от Директива 2013/33/ЕС (транспонирана) задържането се преразглежда от съдебен орган през разумни интервали от време служебно и/или по искане на съответния кандидат, по-специално когато това задържане е с удължен срок, когато възникнат относими обстоятелства или се получи нова информация, която засяга законосъобразността на задържането.

Законът не предвиждал краен срок на задържането, а го поставя под условие - до отпадане на основанията по което е разпоредено. Поради това е въведена и периодична ежесмесечна проверка (чл. 45г, ал. 2 от ЗУБ), дали основанията за задържането продължава да съществува или е отпаднало в даден момент след налагането му.

С писмо с изх. № КП-04-2204/28.03.2025 г. е било отправено запитване до ДАНС относно чужденеца, търсещ закрила. В отговор с писмо вх. № КП-04-2324/02.04.2025 г. ДАНС е уведомила ДАБ при МС, че по отношение на Н. Х. С. У. не е отпаднало основанията за настаняване в помещение от затворен тип, тъй като с действията си е поставил или може да постави в опасност сигурността или интересите на българската държава.

Изложено е, че преценката дали кандидатът за международна закрила представлява заплаха за националната сигурност, е изключително правомощие на ДАНС и тяхното становище е обвързващо за административния орган, който е задължен да действа в условията на обвързана компетентност.

Не на последно място се сочи, че общественият интерес за защита на националната сигурност и ред е легитимен интерес, в полза на който може да бъде ограничено правото по чл. 5, § 1 от ЕКПЧ.

При преценка на баланса между личния интерес на чужденеца, поставен под временната мярка по чл. 45б, ал. 1, т. 3 от ЗУБ, и обществения интерес да се защити националната сигурност и обществения ред, превес следва да се даде на втория.

При тези доводи е продължен срокът на настаняването на Н. Х. С. У. в помещение от затворен тип към РПЦ-С..

По делото съдът е изискал от ДАНС актуалната документация относно статуса на чужденеца.

Представена е и медицинска документация с данни за сколиоза и спондилоартроза.

При тези данни съдът намира жалбата за основателна.

Съгласно чл. 45в, ал. 1-3 ЗУБ чужденец, търсещ международна закрила, се настанява в център от затворен тип с мотивирано решение на председателя на Държавната агенция за бежанците, след преценка за принадлежността му към уязвима група. Решението по ал. 1 се издава в писмена форма и съдържа фактическите и правните основания за настаняването, реда и срока за обжалване, както и възможността за предоставяне на безплатна правна помощ и представителство.

По арг. от чл. 45г, ал. 3 от ЗУБ преразглеждането на решението за настаняване също се разглежда от председателя на ДАБ, поради което то се явява издадено от компетентен орган.

Решението е издадено при нарушение на установената форма поради липса на самостоятелни мотиви, допуснато съществено нарушение на административнопроизводствените правила, нарушение на материалния закон и нарушение на целта на закона.

Избраното от органа основание за приложение на мярката е по чл. 45б, ал. 1, т. 3 от ЗУБ, според който чужденец, търсещ международна закрила, може да бъде настанен временно и за възможно най-кратък срок в център от затворен тип, когато това се налага с цел защита на националната сигурност или обществения ред. В тази връзка в него е направено позоваване и на разпоредбата на чл. 41, ал. 1, т. 1 от ЗДАНС (л. 27), уреждаща контролна компетентност на ДАНС в производствата по предоставяне на убежище, статут на бежанец, хуманитарен статут и временна закрила по ЗУБ.

Принципно вярно, с аргумент от чл. 2, ал. 1 и чл. 4, ал. 1 от ЗДАНС, е становището на административния орган, че ДАНС е специализиран орган към Министерския съвет за изпълнение на политиката по защита на националната сигурност, чиято основна дейност е защита на националната сигурност от посегателства, насочени срещу националните интереси, независимостта и суверенитета на Република България, териториалната цялост, основните права и свободи на гражданите, демократичното функциониране на държавата и гражданските институции и установения в страната конституционен ред. Този специализиран държавен орган осъществява дейностите, посочени в Глава Втора на специалния закон, конкретизирани в Глава Четвърта до Шеста "а" от ЗДАНС. Една от тези дейности е контролната по чл. 41, ал. 1, т. 1 от ЗДАНС.

Неправилна е преценката на АО с аргумент от същата разпоредба, че изразеното в писмо рег. № RB 202001-001-03-M-6-1371/26.04.2024 г. от ДАНС мнение на специализирания орган по национална сигурност, е обвързващо за председателя на ДАБ. От една страна, това не следва от семантичното тълкуване на употребения в същата разпоредба израз "дава становища по молби за международна закрила", който не предполага задължителност на това становище. От друга страна, компетентният съгласно чл. 48, ал. 1, т. 1 от ЗУБ административен орган, който предоставя, отказва, отнема и прекратява международна закрила в Република България, е именно председателят на ДАБ. Единствено той разполага с компетентност по приложението на специалния ЗУБ, като противно на твърденията му становището на ДАНС не е обвързващо за него. Напротив, председателят на ДАБ дължи самостоятелна преценка по приложението на ЗУБ, в каквато насока в оспореното решение не се съдържат мотиви в нарушение на чл. 146, т. 2 и т. 3 от АПК. Изрично следва да се посочи и че наличието на предпоставките по чл. 45б, ал. 3 не обосновават автоматично задължение за настаняване в помещение от затворен тип, тъй като нормата е диспозитивна („може да бъде настанен“), а не е императивна. Поради което е изначално невярно твърдението, че нормата се прилага при условията на обвързана компетентност. Напротив тя се прилага в условията на оперативна самостоятелност по сочените причини като органът следва да мотивира приложението на избраната мярка самостоятелно.

Относно към настоящата хипотеза е и постановеното решение от 22.09.2022 г. по дело C-159/21 (GM/Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság) на съда на Европейския съюз по направено преюдициално запитване.

Видно от решението на СЕС, като източник на право със задължителна сила, единствено решаващият орган е този, който трябва да направи преценка на всички релевантни факти и обстоятелства, в контекста на съгласувателна процедура със службите за сигурност (т. 72 от решението).

На първо място следва да се посочи, че решението на СЕС касае само дадените немотивирани становища на службите за сигурност. В настоящия спор изложеното становище съдържа изискуемата конкретика.

Независимо от този факт решаващият орган не е изложил самостоятелни съображения относно положението на чужденеца и приобщените по делото доказателства, а неколккратно е посочил че становището на ДАНС е обвързващо, при което е издал декларативния административен акт при обвързана компетентност в нарушение на закона, което съставлява допуснато съществено нарушение на административнопроизводствените правила, а липсата на самостоятелни мотиви съставляват и порок на установената форма (чл. 59, ал. 1 АПК). Изложените съображения за превес на обществения интерес и националната сигурност са бланкетни и не дават възможност на съдебната инстанция да провери какви са съображенията на решаващия орган за постановения отказ за ревизиране на мярката.

Разпоредбата на чл. 45б, ал. 1 от ЗУБ урежда възможност, когато не може да бъде ефективно приложена мярката по чл. 45а и след преценка на обстоятелствата в конкретния случай, чужденец, търсещ международна закрила, да бъде настанен временно и за възможно най-кратък срок в център от затворен тип. Съгласно чл. 45в, ал. 2 от ЗУБ решението по, ал. 1 се взема след преценка за принадлежността на чужденеца към уязвима група. Последните обстоятелства са посочени в легалната дефиниция на §1, т. 17 от ДР на ЗУБ, според който "лица от уязвима група" са малолетните или непълнолетните, непридружените малолетни и непълнолетни, хората с увреждания, възрастните хора, бременните жени, самотните родители с ненавършили пълнолетие деца, жертвите на трафик на хора, лицата с тежки здравословни проблеми, лицата с психични разстройства и лицата, които са понесли изтезание, изнасилване или други тежки форми на психическо, физическо или сексуално насилие.

Установява се безпротиворечиво, че кандидатът попада поне в една от посочените хипотези - като лице, което е преживяло изтезание доколкото е бил в затвор в П., задържан от „Х.“ за срок от 9 месеца с оглед особеностите на сексуалната му ориентация (арг. чл. 75, ал. 3, изр. първо от ЗУБ).

Видно от молбата от 27.03.2025 г. с искане да се преразгледа мярката, спрямо чужденеца, с постановено пребиваване в дом от затворен тип – се сочи, че той е бил лишен от свободата си от „Х.“ поради това, че е хванат в интимно-сексуални отношения с друг мъж, поради което административният орган е дължал изрично произнасяне по въпроса принадлежи ли чужденецът към уязвима група.

Оспореното решение не съдържа мотиви по релевантните обстоятелства по чл. 45б, ал. 1 и чл. 45в, ал. 2 от ЗУБ. Липсва преценка за евентуално приложение на по-лека мярка по чл. 45а от ЗУБ, преценка на индивидуалните обстоятелства в конкретния случай, както и каквото и да било произнасяне по обективния факт, че кандидатът принадлежи към уязвима група, в нарушение на императивното задължение за произнасяне в тази насока по чл. 45в, ал. 2 от ЗУБ, единствено бланкетно е посочено, че с постановената мярка се цели превениране на самоволното напускане на чужденеца на пределите на страната.

На следващо място, от представения от ответника документ от ДАНС по никакъв начин не се установяват твърдените обстоятелства по чл. 45б, ал. 1, т. 3 от ЗУБ, а именно, че индивидуалните обстоятелства, свързани с конкретния кандидат, навеждат, че неговото поведение представлява реална, индивидуална и истинска заплаха за българската националната сигурност. Такива данни не следват от цитирания документ на ДАНС (приобщен в секретен том).

Липсва конкретика по отношение на поведението на лицето, навеждаща на извод, че същият представлява заплаха за националната сигурност при положение че той е пребивавал в ПЗТ повече от една година. Преценката на специализирания орган подлежи на съдебен контрол за

законосъобразност, респ. липсата на обективни и конкретни данни, че конкретно поведение и действия на лицето представляват реална, индивидуална и истинска заплаха за националната сигурност, води до недоказаност на твърдяното основание по чл. 45б, ал. 1, т. 3 от ЗУБ.

В този контекст административният орган е следвало да съобрази и ситуацията в П. към момента на произнасянето си (предвид твърденията в писмото на ДАНС), което също не е сторено, доколкото е ноторно, че съотношението на воюващите сили е съществено изменено.

Оспореното решение е материалноправно незаконосъобразно поради липса в него на релевантната преценка, че задържането в ПЗТ е постановено като крайна мярка, след относимо обсъждане на други, по-леки алтернативни мерки и при спазване на принципа на необходимост и пропорционалност по отношение както на начина, така и на целта на това задържане. В административния акт липсват мотиви и съответно не е извършена преценка дали сериозната намеса на процесната мярка в основното право на лицето по чл. 6, §1 от Хартата и чл. 5, §1, б. f от ЕКПЧ е необходима, пропорционална и наложена в границите на строго необходимото. Съответно, по делото липсват доказателства личното поведение на лицето да предполага необходимо и пропорционално на защитим обществен интерес ограничение на основното му право на придвижване. По изложените съображения съдът намира приложената мярка за несъразмерна и непропорционална - самостоятелно отменително основание по чл. 146, т. 5 от АПК. По изложените съображения и на основание чл. 172, ал. 2 АПК е дължима отмяна на оспореното решение. На основание чл. 45г, ал. 6 от ЗУБ следва да се постанови незабавното освобождаване на кандидата от помещение от затворен тип Б. - към РПЦ С. на ДАБ при МС.

С оглед изхода на спора в полза на жалбоподателя следва да се присъди своевременно претендирано адвокатско възнаграждение в размер на 1000 лв., при липса на направено възражение за прекомерност, и доказано с договор за правна помощ и съдействие с вписана сума, платена в брой, в който случай договорът има характер на разписка.

Разпоредбата на чл. 92 от ЗУБ не изключва приложението на чл. 143, ал. 1 от АПК в настоящото производство. Нормата е предвидена с цел защита правото жалба на лица, търсещи закрила и осигуряваща им достъп до правосъдие. За да се обезпечи такъв достъп, жалбоподателите са освободени от заплащането на държавна такса за образуване на съдебно производство и за разноси, с изключение на разносите за експертизи. Разпоредбата на чл. 92 от ЗУБ не е приложима за административния орган и не го освобождава от заплащане на съдебни разноси, в т.ч. и адвокатско възнаграждение, в хипотезата на чл. 143, ал. 1 АПК. В този смисъл са решение № 5993 от 29.04.2013 г. по адм. д. № 8616/2012 г., III отд. на ВАС, решение № 2599 от 24.02.2014 г. по адм. д. 5587/2013 г., III отд. на ВАС и др.

Воден от горното, Административен съд София-град, I отделение, 84 състав

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № РПЗТ-25/03.04.2025 г. на председателя на Държавна агенция за бежанците при МС, с което е продължено настаняването на Н. Х. С. У. в помещение от затворен тип към РПЦ-С.

ПОСТАНОВЯВА на основание чл. 45г, ал. 6 от ЗУБ **незабавното освобождаване** на Н. Х. С. У., ЛНЧ [ЕГН], [дата на раждане] в Г., от помещение от затворен тип - ПЗТ Б. към РПЦ - С. на ДАБ при МС.

ОСЪЖДА Държавна агенция за бежанците при Министерски съвет, като юридическо лице на бюджетна издръжка, да заплати на Н. Х. С. У. ЛНЧ [ЕГН] сумата 1000 (хиляда) лева разноси по делото

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване.